

DOI 10.57589/srl.v70i2.4031

UDK 09:274"15/16"

Kozma Ahačič

ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

kozma.ahacic@zrc-sazu.si

NOVE NAJDBE SLOVENSКИH PROTESTANTIK 16. STOLETJA IN PREGLED TRENUTNEGA STANJA (1576–1603)

Prispevek kot drugi v vrsti dveh prinaša pregled že znanih in nedavno na novo evidentiranih nahajališč posameznih del slovenskih protestantskih piscev iz časovnega obdobja od 1576 do 1603. Temu je dodan povzemalni pregled faksimilov, reprintov in drugih izdaj teh del skupaj z informacijo o njihovi digitalni dostopnosti.

Ključne besede: slovenski jezik, bibliografija, 16. stoletje, Primož Trubar, Jurij Dalmatin, Adam Bohorič, Matija Trošt, Janž Tulščak

This article (the second in a series of two) summarizes previously known and newly documented works by Slovenian Protestant writers created between 1576 and 1603. In addition, there is an overview of facsimiles, reprints, and other editions of these works, accompanied by information on their digital availability.

Keywords: Slovenian, bibliography, sixteenth century, Primož Trubar, Jurij Dalmatin, Adam Bohorič, Matija Trošt, Janž Tulščak

Prispevek¹ prinaša predstavitev novega stanja vseh znanih in evidentiranih izvodov posameznih del slovenskih protestantskih piscev od leta 1576 do 1603. Pri raziskavah smo namreč odkrili večje število novih, tudi zelo zanimivih, izvodov, pa tudi spremenjeni status nekaterih starejših izvodov, zato pregled Branka Berčiča (1968) ponavljamo v skrajšani obliki s poudarkom na novem. Na druge vire opozarjamo sproti.

Vsako delo je uvedeno zapovrstno številko (glede na rekonstruiran vrstni red izdaje), navedbo avtorja, posodobljenega (ali prevedenega) naslova in leta izida knjige. Sledi oznaka dela v spletnem seznamu VD 16 (Verzeichnis der im deutschen Sprachbereich erschienenen Drucke des 16. Jahrhunderts), za podpičjem še oznaka opisa dela v pregledu Branka Berčiča (1968). Z manjšimi črkami je naveden izvirni naslov posameznega dela (po potrebi tudi naslovi knjig, ki bi jih lahko pogojno šteli kot samostojne bibliografske enote) ter predstavitev naslova v sodobno slovenščino. Vsa nahajališča so označena z nazivom knjižnice, mestom in s signaturo. Na novodkrite izvode je posebej opozorjeno. Na kratko je opisan tudi obseg posamezne knjige in navedeno število natisnjenih izvodov (kjer je znano).

Tem podatkom sledi navedba vseh faksimilov, reprintov, študijskih izdaj, spletnih izdaj in spletnih strani, na katerih so dostopne fotografije posamezne knjige.

¹ Prispevek je nastal v okviru raziskovalnega programa P6-0038, ki ga financira ARRS.

Dela so navedena po kronološkem redu izhajanja, kakor ga je bilo mogoče rekonstruirati (Ahačič 2021).

II/26.² Jurij Dalmatin: Pasijon, Ljubljana, 1576 (Berčič §28)

PASSION TV IE, BRITKV TERPLENE, INV TVDI Tu zhaftitu od fmerti vftaiene, inu vNebu hoiene, Nashiga GOSPVDI Iesufa Criftufa, is vfeh ftirih Euangeliftou sloshenu: Sred eno potrebno Pridigo: inu eno Peifno vkateri ie Ceil Pallion sapopaden. [Pasijon, to je bridko trpljenje in tudi veličastno vstajenje od smrti in vnebohod našega Gospoda Jezusa Kristusa, sestavljeno na podlagi vseh štirih evangelistov, skupaj s koristno pridigo in pesmijo, v kateri je povzetek celotnega pasijona.]

Knjiga je ohranjena v štirih izvodih, od katerih smo izvod v Stadtarchiv Hof v Nemčiji (999/8 Th. pract. 24 [1]) našli na novo. Doslej smo poznali še izvode v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (R 10019), v Österreichische Nationalbibliothek na Dunaju (32. Z. 41) in v Herzog-August-Bibliothek v Wolfenbüttlu (1058.7 Theologiae).³ Knjiga obsega 222 strani (113 listov), v dvanajsterki jo je natisnil Janž Mandelc. Dunajski in ljubljanski izvod sta dosegljiva tudi na spletu,⁴ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/27. Primož Trubar: Noviga testamenta pusledni dejl, Tübingen, 1577 (VD16 B 4582; Berčič §29)

NOVIGA TESTAMENTA PVSLEDNI DEIL, VTIM SO S. Paula htim Iudom, S. Iacoba, Petra, Iansha, Iudesha listuui, inu S. Iuana Refodiue, Skratkimi fastopnimi Islagami, Dru-guzh popraulen inu prepilfan fđai peruizh drukan, od Primosha Truberia. [Zadnji del Nove zaveze, v njem so pisma: sv. Pavla Hebrejcem, sv. Jakoba, Petra, Janeza, Jude in Razodetje sv. Janeza s kratkimi, razumljivimi razlagami; drugič popravil in prepisal, zdaj prvič tudi dal v tisk Primož Trubar.]

Znanih je pet izvodov. Najbolje ohranjen ogledni izvod hranijo v Württembergische Landesbibliothek v Stuttgartu (Bibl. slowen. 157701), poleg tega pa še v The British Library v Londonu (C. 110. e. 6), Pfarramt St. Mang v Kemptnu, baje (Berčič 1968) ga hrani tudi Knihovna Národního muzea v Pragi. V Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (R III 20616) hranijo nerazrezane, zdaj restavrirane tiskarske pole, nekoč uporabljene za knjižno vezavo knjig, ki vsebujejo strani od 81 do 478. Popravljeni prevod svetopisemskih besedil iz te knjige je že Trubar vključil v *Ta celi Novi testament* (1581–1582). Poleg izdaje v *Zbranih delih* 14 (2018, spremna beseda Jonatan Vinkler) je na spletu dostopna tudi digitalna verzija izvirnika.⁵ Prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/28. Jurij Juričič: Postila, Ljubljana, 1578 (Berčič §30)

Prevajalca: Sebastijan Krelj [1. del], Jurij Juričič [2. in 3. del], redaktor neznan

² Prva (rimska) številka opozarja na to, da so predhodna dela navedena v prispevku Ahačič (2022). Druga številka je zaporedna številka posameznega dela.

³ 3. in 4. knjiga v skupni vezavi.

⁴ <https://onb.digital/result/106BC712> in <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-FGTW0ES5>.

⁵ http://digital.wlb-stuttgart.de/sammlungen/sammlungsliste/werksansicht/?no_cache=1&tx_dlf%5Bid%5D=4859&tx_dlf%5Bpage%5D=1.

POSTILLA, To ie KERSZHANSKE EVANGELSKJE predige, [1. del:] verhu vřakiga Nedelskiga Euangelia. OD ADVENTA DO PASKE ali Velikenozhi. SA HISHNE GOSPODARIE, Shole, mlade inu preprofte liudi. Od Ioan: Spangenberg, na vprashanie, inu odgouor isloshena. PERVI DEL. [2. del:] verhu vřakiga Nedelskiga Euangelia. OD PASKE, ALLI VELIKE Nozhi do Aduenta. SA HISHNE GOSPODARIE, Shole, mlade inu preprofte liudi. Od Ioan: Spangenberg, na vprashanie, inu odgouor isloshena. DRUGI DELL. [3. del:] verhu Euangelia, na vse poglauite Prasdlike, skos celo Leto. SA HISHNE GOSPODARIE, Shole, mlade inu preprofte liudi. Od Ioan: Spangenberg, na vprashanie, inu odgouor isloshena. [vsi deli:] Sdai peruizh, verno inu sueifto Stolmazhena: Inu vpraui Slouenski Iesik prepifana. [Postila, to so krřčanske pridige z evangelijsko tematiko [1. del:] za vse nedeljske evangelije od adventa do pashe ali velike noči. Za hišne gospodarje, šole, mlade in neuke ljudi. Sestavil Johann Spangenberg v obliki vprařanja in odgovora. Prvi del. [2. del:] za vse nedeljske evangelije od pashe ali velike noči do adventa. Za hišne gospodarje, šole, mlade in neuke ljudi. Sestavil Johann Spangenberg v obliki vprařanja in odgovora. Drugi del. [3. del:] za evangelije na vse pomembnejše praznike čez celo leto. Za hišne gospodarje, šole, mlade in neuke ljudi. Sestavil Johann Spangenberg v obliki vprařanja in odgovora. Tretji del. [vsi deli:] Zdaj prvič, verno in zvesto prevedena in v pravi slovenski jezik prepisana.]

Knjiga je ohranjena v petih izvodih, od katerih pa niso vsi popolni. V Narodni in univerzitetni knjižnici hranijo dva izvoda: izvod iz knjižnice Žige Zoisa (R I 10060) je nepopoln, nima naslovnice ne začetka prve knjige ne nekaj strani druge knjige ter je tudi narobe zvezan; pa tudi drugemu izvodu (R 97936) manjkajo začetek in več drugih strani. V celoti je ohranjen le izvod, ki ga hranijo v The British Library v Londonu (C.51.c.6), poznamo pa še izvode v Württembergische Landesbibliothek v Stuttgartu (HBF 9604), v Evangelisches Diözesanmuseum Breze (Fresach), v literaturi se omenja tudi izvod v knjižnici kapucinskega samostana v Gorici (Oblak 1894: 205), a je verjetno izgubljen. Knjiga obsega 975 strani (490 listov), v osmerki jo je natisnil Janž Mandelc. Ljubljanski (narobe zvezani) izvod je dostopen tudi na spletu,⁶ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/29. Jurij Dalmatin: Biblije, tu je, vsiga Svetiga pisma prvi dejl, Ljubljana, 1578 (Berčič š31)

BIBLIE, TV IE, VSIGA SVETIGA PISMA PERVI DEIL, vKATERIM SO TE PET MOSESSEOVE BVQUE, sdai peruizh is drugih iesikou vta Slouenski sueifto stolmazhene, sred kratkimi inu potrebnimi argumenti zhes vřak Capitul, inu saftopnimi islagami nekoterih teshkeishih beřed, inu seno potrebno Slouensko Predguorio, vkateri ie kratka fumma, prid inu nuzh letih Biqui sapopaden, skusi Iuria Dalmatina. NA KONZV IE TVDI EN REgishter, vkaterim fo, sa Haruatou inu drugih Slouenou volo nekotere Kranske inu druge beřede vnih iesik stolmazhene, de bodo lete, inu druge nashe Slouenske Buque bule saftopili. [Prvi del Biblije, to je celotnega Svetega pisma. V njem je pet Mojzesovih knjig, ki so zdaj prvič prevedene iz drugih jezikov v slovenščino, skupaj s kratkimi in koristnimi razlagami vsakega poglavja, z razumljivimi razlagami nekaterih težjih izrazov in s koristnim slovenskim predgovorom, v katerem je kratek povzetek vsebine, koristnosti in uporabnosti teh knjig, pripravil jih je Jurij Dalmatin. Na koncu je tudi seznam, v katerem so zaradi Hrvatov in drugih Slovencev prevedene nekatere kranjske in druge besede v njihov jezik, da bi bolje razumeli to in druge naše slovenske knjige.]

⁶ <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-F512F4VB>.

Knjiga je ohranjena v petih izvodih. Hranijo jo Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani (R II 52394), frančiškanski samostan v Kamniku (670 B b 19), Medobčinski muzej v Kamniku, Landesbibliothek v Gothi (Erfurt) (Theol. 2° 52/1), Universitätsbibliothek v Münchnu (0001/2 Bibl. 382) in Österreichische Nationalbibliothek na Dunaju (3.D.28). Knjiga obsega 381 strani (191 listov), v četverki jo je natisnil Janž Mandelc. Knjiga je bila v revidirani obliki vključena že v izdajo *Biblije* (1584). Pozneje je izšla v reprintu (2006, v zbirki *Biblia Slavica* s knjigo komentarjev). Dunajski in ljubljanski izvod sta dosegljiva na spletu,⁷ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/30. Janž Tulščak: Krščanske lejpe molitve, Ljubljana, 1579 (Berčič §32)

Kerfzhanske LEIPE MOLITVE SA vfe potreibe inu Stanuve, na vfaki dan skusi ceil Tiedan, poprei vBukouskim inu Nemshkim Iesiki, skusi Iansha Habermana, pissane, Sdai pak tudi pervizh vSlouenzfhino ftolmazhene, Skusi Jansha Tulfzhaka. Lepe krščanske molitve za vse potrebe in stanove za vsak dan v tednu, napisal v latinskem in nemškem jeziku Johann Habermann, zdaj prvič prevedel v slovenščino Janž Tulščak.]

Knjiga je posebnost, saj je imela dve različni naslovnici, ohranil pa se nam je samo po en izvod z vsako varianto naslovnice. En izvod hrani Det kongelige Bibliotek v Københavnu (92, –344), druga pa Evangelisches Diözesanmuseum Breze (Fresach). Razlika med naslovnicama je v pisavi imen: københavnski izvod ima Tulščakovo in Mandelčevo ime zapisano kot *Iansh*, fresaški izvod pa kot *Ivan*. Očitno je do popravka prišlo med tiskom, kar tedaj ni bilo nič nenavadnega (tak primer popravka med tiskom najdemo tudi v *Cerkovni ordningi*, 1564).⁸ Knjiga obsega 395 strani (148 listov). Natisnjena je v dvanajsterki v tiskarni Janža Mandelca. Københavnski izvod je dostopen tudi na spletu,⁹ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/31. Primož Trubar: Ta prvi psalm ž nega trijemi izlagami, Tübingen [?], 1579 (VD 16: /; Berčič §33)

TA PERVI PSALM SHNEGA TRIIEMI ISLAGAMI, Htroshtu vsem kerszhenikom, kir od Turkou inu Papeshnikou fjljo terpe, De fe vti nih prauí Veri ne sblesnio inu od nee ne pado. [Prvi psalm s tremi razlagami v tolažbo vsem kristjanov, ki jih tarejo Turki in papežniki, da ne bi bili zapeljani v verske zmote in ne bi odpadli od prave vere.]

Edini ohranjeni izvod hranijo v Universitätsbibliothek v Tübingenu (Gi 377. 8° R). V isti knjigi je vezano tudi delo *Tri duhovske pejsni* (1575), zadnja dva lista s Trubarjevo *Večerno molitvijo*, ki sta bila ali del te izdaje ali pa samostojni letak, pa sta napačno privezana na konec *Tiga prviga psalma ž nega trijemi izlagami* (1579). Zato v strokovni literaturi prihaja do napak (prim. Berčič 1968: 212, Vinkler 2006: 497, 581), ko štejejo tudi Trubarjevo pesem *Večerna molitev* k tej knjigi. Dokaz, da gre zgolj za napačno vezavo (ali za samostojni letak), so oznake pol in dunajski izvod *Treh duhovskih pejsni* (1575). Knjižica obsega 8 strani (4 liste) v dvanajsterki, najverjetneje je bila natisnjena pri Georgu Gruppenbachu v Tübingenu. Izšla sta reprint (1957, spremna beseda Mirko Rupel) in izdaja v *Zbranih delih* 4 (2006, spremna beseda

⁷ <http://data.onb.ac.at/rep/1027DD7F>, <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-VXED39QC>.

⁸ Npr. Kk > K (Ahačič 2013: 552).

⁹ <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-38GM2QHK>.

Jonatan Vinkler), edini ohranjeni izvod pa je dostopen tudi na spletu.¹⁰ Prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/32. Jurij Dalmatin (ur.): Ta celi katehismus, eni psalmi inu tih vekših godi stare inu nove krščanske pejsni, Ljubljana, 1579 (Berčič §34)

Avtorji: Primož Trubar, Jurij Dalmatin, Sebastijan Krelj, Janž Schweiger, Lukež Klinc, anonimni

TA CELI CATEHISMVS, ENI Pšalmi, inu tih vegshih Gody, Stare inu Nove Kerfzhanske Peifni, od P. Truberia, S. Krelia inu od drugih sloshene, Sdai supet na novu popraulene, inu sveliku lepimi Duhounimi Peifni pobulshane. [Celotni katekizem, psalmi ter stare in nove krščanske pesmi na večje godove, ki so jih sestavili P. Trubar, S. Krelj in drugi; zdaj znova popravljene in razširjene z mnogimi novimi lepimi duhovnimi pesmimi.]

Knjiga je ohranjena v dveh izvodih: v Det kongelige Bibliotek v Københavnu (92, –344) in v Evangelisches Diözesanmuseum v Fresachu. Knjiga obsega 202 strani (104 liste). Natisnjena je v dvanajsterki v tiskarni Janža Mandelca. Izvod iz Københavna je dostopen tudi na spletu,¹¹ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/33. Adam Bohorič: Otročja [tabla], [Ljubljana], [1579?]¹² (Berčič §36)

OTROZHIA [tabla] [Otroška tabla]

Edini, a poškodovani izvod, ki obsega le četrtno izvirnega lista hranijo v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (R 13548/adl. 1). Leta 2021 je izšel faksimile (ob knjigi Ahačič 2021).

II/34. Jurij Dalmatin: Salomonove pripuvisti, Ljubljana, 1580 (Berčič §38)

SALOMONOVE PRIPVVISTI, tu ie, Kratki, Ieipi inu vřem, řtarim inu mladim Ludem potrebni navuki, skusi Iuria Dalmatina vSlovenřzhino tolmazheni. [Salomonovi pregovori, to je, kratki, lepi, vřem, řtarim in mladim ľjudem koristni nauki; v slovenřřino prevedel Jurij Dalmatin.]

Knjiga je ohranjena v dveh izvodih: v Evangelisches Diözesanmuseum Breze (Fresach) in v Det kongelige Bibliotek v Københavnu (92, –344). Knjiga obsega 133 strani (68 listov), v dvanajsterki jo je natisnil Janž Mandelc. Knjiga je bila v revidirani obliki vključena že v izdajo *Biblije* (1584). Pozneje je bil reprint objavljen v zbirki *Biblia Slavica* (2006). Københagenski izvod je dostopen na spletu,¹³ prepis besedila pa v Korpusu 16.

II/35. Jurij Dalmatin: Katekizem, Ljubljana, 1580 (Berčič §39)

CATEHISMVS. TV IE TY NAR POTREIBNISHI shtuki nashe Kerfzhanske Vere, sred kratko sařtopno islago inu Hishno Tablo, inu drugimi potrebnimi navuki. [Katekizem, to so najpomembnejři nauki naše krščanske vere, skupaj s kratko, razumljivo razlago in hiřno tablo ter drugimi pomembnimi nauki.]

¹⁰ http://fdb.ub.uni-tuebingen.de/opedigi/Gi377_2.

¹¹ <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-UGF0YBAD>.

¹² Datacija po Ahačič 2021: 198.

¹³ <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-HRY3YJUY>.

Knjiga je ohranjena v enem samem, nepopolnem izvodu v Evangelisches Diözesanmuseum Breze (Fresach). Knjiga, kakor lahko utemeljeno sklepamo kljub manjkajočim stranem, obsega 126 strani (64 listov), v dvanajsterki jo je natisnil Janž Mandelc. Leta 1986 je izšel reprint (spremna beseda Oskar Sakrausky). Prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/36. Jurij Dalmatin, Janž Mandelc: Poskusni list za Dalmatinovo Biblijo, Ljubljana, 1580 (Berčič §37)

PERVE BVQVE MOSESSOVE, GENESIS IMENOVANE, Iudouski Breshith [Prva Mojzeseva knjiga, imenovana Genesis, hebrejsko Bereshit]

List je ohranjen v enem izvodu, ki ga je leta 1874 od arhivarja v Gradcu dobil raziskovalec Theodor Elze. Gre nedvomno za list, ki je bil 25. aprila 1580 poslan štajerskim deželnim odbornikom (Šmid 1904: 87). Hranijo ga v Univerzitetni knjižnici v Gradcu.

II/37. Primož Trubar: Ta celi Novi testament, Tübingen, 1581–1582 (VD16: VD16 B 4583; Berčič §41)

TA CELI NOVI TESTAMENT NASHIGA GOSPVDI INV ISVELIzharie Iefufa Criftufa, na dua maihina deilla resdilen, vtim ie tiga ftariga Teftamenta dopolnene, Sūma inu praua Islaga, druguzh pregledan inu vkupe drukan, skuŕi Primofa Truberia Crainza Raftzhizheria. [Celotna Nova zaveza našega gospoda in zveličarja Jezusa Kristusa, razdeljena na dva majhna dela; v njej je izpolnitev, vrh in prava razlaga Stare zaveze. Drugič pregledal in dal skupaj v celoti natisniti Primož Trubar Kranjec Rastčičan.]

Ohranjenih je 12 izvodov. Tri različno popolne izvode hranijo v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (10015, 10016, 97937), poleg tega pa hranijo (različno popolne) izvode še Universitätsbibliothek v Gradcu, Knihovna Narodniho musea v Pragi, Württembergische Landesbibliothek v Stuttgartu (Bibl. slavon. 8°), Landesbibliothek v Gothi (Theol. 53/02, 03 Ph. sac. 391), Univerzitetna knjižnica v Bratislavi (XVIII G 804), Pfarramt St. Mang v Kemptnu, The British Library v Londonu (C.110.b.7), Stadtbibliothek v Schaffhausnu (Z Bib 191) in Zentralbibliothek v Zürichu (Gal VIII bis 100). Berlinski izvod (Deutsche Staatsbibliothek, Bx1634) je bil izgubljen v vojni, za izvod iz Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek v Göttingenu pa nimamo podatka. Knjiga obsega 1167 strani (585 listov) (prvi del 661 strani na 331 listih in drugi del 506 strani na 254 listih), v osmerki jo je natisnil Georg Gruppenbach (ki ni podpisan). Izšla sta reprint v zbirki Biblia Slavica (2006) in izdaja v *Zbranih delih* 6 in 7 (2010 in 2014, spremna beseda Fanika Krajnc Vrečko). Ljubljanski in stuttgartski izvod sta dostopna na spletu,¹⁴ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/38. Jurij Dalmatin: Biblija, Wittenberg, 1584 (VD16 B 2867; Berčič §42)

BIBLIA, TV IE, VSE SVETV PISMV, STARIGA inu Noviga Teftamenta, Slovenki, tolmazhena, ŕkusi IVRIA DALMATINA. [Biblija, to je celotno Sveto pismo stare in nove zaveze, v slovenščino prevedel Jurij Dalmatin.]

¹⁴ <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-P23ZYWWR>, <http://digital.wlb-stuttgart.de/purl/bsz36254767X>.

Biblija je najbolje ohranjena slovenska knjiga iz 16. stoletja. Poznamo okrog 70 izvodov, od katerih jih je slaba polovica v Sloveniji, ostanek pa po svetu. To je logično, saj je bila Biblija ena redkih protestantskih knjig, ki so jih uporabljali tudi po letih protireformacije in katoliške preнове. Zaenkrat evidentirana nahajališča v Sloveniji so: Ljubljana (15 izvodov), Maribor (5 izvodov), Brežice, Celje, Kamnik, Koper, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Ptuj, Ravne. Zaenkrat evidentirana nahajališča po svetu: Basel, Bautzen, Beograd, Bratislava, Brno, Budimpešta, Cambridge (3 izvodi),¹⁵ Chicago, Darmstadt, Dunaj (3 izvodi), Breze (Fresach) na Koroškem, Gorica, Görlitz, Gotha, Göttingen, Gradec, Halle, Hannover, Jena (2 izvoda), København, Leipzig, London, Milano, München (2 izvoda), New York, Olomouc, Praga, Rothenburg, Schulpforte, Stuttgart, Trst, Uppsala, Weimar, Wittenberg, Wolfenbüttel, Zagreb (5 izvodov). Berlinski in dresdenski izvod sta se izgubila v vojni. Knjiga obsega 1512 strani (759 listov) (prvi del 766 strani na 384 listih, drugi del 429 strani na 216 listih, tretji del 317 strani na 159), v četvorki je bila tiskana pri dedičih Johanna Kraffta. Knjiga je izšla v faksimilu (1968, spremna beseda Branko Berčič; 1994, 1998, spremna beseda Mihael Glavan). Ljubljanski in hallški izvod sta dostopna na spletu,¹⁶ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/39. Jurij Dalmatin: Krščanske lepe molitve, Wittenberg, 1584 (VD16 M 7137; Berčič §44)

KARSZHANSKE LEPE MOLITVE, SDAI PERVIZH IS BVKOVSKIGA inu Nemfhkiga jesika v' nafh Slovenki tolmazhene, sred enim regifhtrom vfeh molitvi, sadaj na konzu letih Buqviz, fkusi Jurja Dalmatina. [Lepe krščanske molitve, zdaj prvič prevedene iz latinščine in nemščine v naš slovenski jezik skupaj s kazalom vseh molitev zadaj na koncu knjige. Prevedel Jurij Dalmatin.]

Delo je ohranjeno v enajstih izvodih. Dva izvoda hrani Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani (10201, 97939), po enega pa še knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu (R 1430), Bibliothèque Royale v Bruslju ((4 A-Q8), Det kongelige Bibliothek v Københavnu (92, -344), The British Library v Londonu (C.64.a.7(2)), Bayerische Staatsbibliothek v Münchnu (Asc. 998/1), Reformationengeschichtliche Forschungsbibliothek v Wittenbergu (8° PTh 403) in Herzog-August-Bibliothek v Wolfenbüttlu. Znan je tudi v vojni izgubljeni izvod iz Berlinske knjižnice (En 10120). Knjiga obsega 261 strani (132 listov), v dvanajsterki je natisnjena pri »dedičih Johanna Krafta« v Wittenbergu. Københavnski in münchenski izvod sta dostopna na spletu,¹⁷ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/40. Adam Bohorič: Proste zimske urice o latinskokranjski slovnici, Wittenberg, 1584 (VD16 B 6454; Berčič §45)

Arcticae horulae succifivae, DE LATINOCARNIOLANA LITERATURA, AD LATINAE LINGVAE ANALOGIAM accommodata, Vnde Molhviticae, Rutenicae, Polonicae, Boëmi-

¹⁵ University Library v Cambridgu (Young.60, BSS.240.B84, Syn.2.58.1).

¹⁶ <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-8NAJPUXS>; <https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:gbv:3:1-462685>.

¹⁷ <http://www.5.kb.dk/books/boghis/2017/dec/tryk/object49751/da/>, <https://daten.digitale-sammlungen.de/~db/0007/bsb00077343/images/>.

cae et Lusaticae lingvae, cum Dalmatica et Croatica cognatio, faciliè deprehenditur. PRAE-MITTVNTRV HIS OMNIBUS, tabellae aliquot, Cyrillicam et Glagoliticam, et in his Rutenicam et Molhoviticam Orthographiam continentes, ADAMI BOHORIZH. [Proste zimske urice o latinskokranjski slovnici,¹⁸ prirejani po vzoru latinskega jezika; iz nje se zlahka razpozna podobnost [slovenščine] z moskovitskim, rutenskim, poljskim, češkim in lužiškim, obenem pa tudi z dalmatskim in hrvaškim jezikom. Spredaj je dodanih nekaj tabel, ki vsebujejo cirilski in glagolski, znotraj tega pa tudi rutenski in moskovitski način pisave; avtor Adam Bohorič.]

Podobno kot Dalmatinova *Biblija* je tudi Bohoričeva slovnica ena od bolje ohranjenih slovenskih knjig iz 16. stoletja. Od 27 evidentiranih izvodov jih hranijo pet v Ljubljani (Narodna in univerzitetna knjižnica, Narodni muzej in Filozofska fakulteta), enega v frančiškanskem samostanu v Kostanjevici pri Novi Gorici in enega v Univerzitetni knjižnici v Mariboru, ostali izvodi pa so na voljo v naslednjih krajih po svetu: Bautzen, Bratislava, Cetinje, Chicago, Dresden, Gotha, Göttingen, Gradec, Jena, København, London, Lund, München, Praga (dva izvoda), Uppsala, Varšava, Dunaj (dva izvoda), Zagreb (dva izvoda). Berlinski izvod se je izgubil v vojni. Knjiga obsega 179 strani (140 listov) v osmerki, natisnjena je bila pri dedičih Johanna Kraffta v Wittenbergu. Slovnica je bila v predelani obliki izdana še dvakrat (1715, 1758), ohranjen pa je tudi rokopis (1755) z okrajšanim besedilom izdaje iz leta 1715. V sodobnem času sta izšla faksimile (1970, spremna beseda Branko Berčič) in reprint slovnice s prevodom v slovenski jezik (spremna beseda in prevod slovnicega dela Jože Toporišič, prevod predgovora Kajetan Gantar in Anton Sovrè). Ljubljanski (R 9868), münchenski (L. rel. 505a) in dunajski (60.N.27) izvod so dostopni na spletu.¹⁹

II/41. Jurij Dalmatin (ur.): Ta celi katehizmus, eni psalmi inu tih vekših godov stare inu nove krščanske pejsni, Wittenberg, 1584 (VD16 ZV 2947; Berčič §43)

Avtorji: Jurij Dalmatin, Primož Trubar, Sebastijan Krelj, Janž Schweiger, Lukež Klinc, Adam Bohorič in anonimni

TA CELI CATEHISMVS, ENI PSALMI, INV TEH VEKSHIH GODOV, STARE inu Nove Kêrfzhanke Pejsni, od P. Truberja, S. Krellia, inu od drugih sloshena, inu s' doftemi lepimi Duhovnimi Pejsmi pobulhane. [Celotni katekizem, psalmi in stare in nove krščanske pesmi na večje godove, ki so jih sestavili P. Trubar, S. Krelj in drugi; razširjene z mnogimi novimi lepimi duhovnimi pesmimi.]

Knjiga je ohranjena v desetih izvodih, od katerih dva hranijo v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (R 10200 in 97936/adl.). Po en izvod je najti še v Bibliothèque Royale v Bruslju (a8 b4 A-R8 S4), Sächsische Landesbibliothek v Dresdnu (S. B. 1020, misc. 2), Det kongelige Bibliotek v Københavnu (92, –344), The British Library v Londonu (C.64.a.7(1)), Bayerische Stadtsbibliothek v Münchnu (Catech. 196/1), Reformationsgeschichtliche Forschungsbibliothek v Wittenbergu (8° PTh 403), Herzog-August-Bibliothek v Wolfenbüttlu (1058.7 Theol.) in knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu. Znan je tudi izvod iz Deutsche Stadtsbibliothek iz Berlina, ki pa je bil v vojni izgubljen.

¹⁸ Ahačič 2007: 211–212.

¹⁹ <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:doc-XJXCBRP9>, <http://daten.digitale-sammlungen.de/~db/0007/bsb00078823/images>, <http://data.onb.ac.at/rep/105BBA6F>.

Knjiga obsega 301 stran (152 listov), v dvanajsterki so jo natisnili dediči Johanna Kraffta. Knjiga je izšla v faksimilu po zagrebškem izvodu (1984, spremna beseda Jože Koruza) in reprintu (1984, spremna beseda Bogomil Gerlanc). Københavnski in münchenski izvod sta dostopna na spletu,²⁰ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/42. Jurij Dalmatin: Agenda, Wittenberg, 1585 (VD16: /; Berčič §46)

[AGENDA TV IE KOKV SE TE IMENITISHE BOSHIE SLVSHBE opravljajo po Wirtemberski Cerkovni ordnungi, Slovenki] [Agenda, to je, kako se po württemberskem cerkvenem redu opravljajo imenitnejše božje službe, v slovenščini]

Knjiga je ohranjena v enem samem, sicer odlično ohranjenem izvodu, ki pa mu manjka naslovni list (bil je uničen v požaru). Na podlagi ohranjenega dela tega lista (vseboval je začetne črke naslova) je Theodor Elze (1896: 118–19) rekonstruiral gornji naslov. Izvod hrani knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu (R–1430). Knjiga obsega 45 strani (24 listov), v dvanajsterki so jo natisnili dediči Johanna Kraffta. Leta 1983 je izšel reprint z rekonstrukcijo naslovnice (spremna beseda Bogomil Gerlanc). Prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/43. Jurij Dalmatin: Ta kratki wirtemberski katehizmus, Wittenberg, 1585 (VD16 B 7581; Berčič §47)

TA KRATKI VVIRTEMBERSKI CATECHISMVS, ALI ty potrebnih štuki prave isvelizhanke Vere, sred enimi kratkimi vřakdajnimi molitvami, inu Hiřno Tablo. [Kratki württemberski katekizem ali najpotrebnejši nauk prave zveličavne vere skupaj s kratkimi vsakdanjimi molitvami in hiřno tablo.]

Knjiga je ohranjena v dveh izvodih. Hranita ju knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu (R–130) in Herzog-August-Bibliothek v Wolfenbüttlu (1058.7 Theol.).

Knjiga obsega 37 strani (20 listov), v dvanajsterki so jo natisnili dediči Johanna Kraffta. Prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/44. Matija Trošt: Ena lepa inu pridna prediga, Tübingen, 1588 (VD16 ZV 581; Berčič §48)

ENA LEPA INV PRIDNA PREDIGA, PER POGREBI tiga vřeidniga inu viřfoku vuzheniga Gořpud PRIMOSHA TRVBERIA rainciga, dërshana od Gořpud IACOBA ANDREA DOCTORIA, Tibinskiga Probřta, inu is Nemshkiga Iefika v' slovenski tolmazhena. [Lepa in koristna pridiga ob pogrebu zasluřnega in visokoučenega rajnkega gospoda Primoža Trubarja, ki jo je govoril gospod doktor Jakob Andreae, tübingenski prořt; prevedena iz nemščine v slovenščino.]

Knjiga je ohranjena v enem samem izvodu, ki ga hrani Stadtbibliothek v Winterhuru (c_707/2). Knjiga obsega 139 strani (70 listov), v osmerki jo je natisnil Georg Gruppenbach

²⁰ <https://daten.digitale-sammlungen.de/~db/0007/bsb00077342/images/>, <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-EHYGOWPO>.

v Tübingenu. Knjiga ni doživela reprinta ali faksimilne izdaje. Dostopna je v prepisu v Korpusu 16.

II/45. Hieronim Megiser: Slovar štirih jezikov, Gradec, 1592 (VD16 M 1917; Berčič §49)

DICTIONARIVM QVATVOR LINGVARUM: VIDELICET GERMANICAE, LATINAE, ILLVRICAE (quae vulgò Sclavonica appellatur) & ITALICAE, sive Hetrufcae. [Slovar štirih jezikov, in sicer nemščine, latinščine, ilirščine (ki se ji ljudsko reče slovenščina) in italijanščine ali etrurščine.]

Knjiga je ohranjena v enajstih izvodih, od katerih kar dva hrani Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani (R 6871, R 19140). Znane izvide hranijo še Országos Széchényi Könyvtár v Budimpešti (Ant. 5673), Steiermärkische Landesbibliothek v Gradcu (C 129804 I), Det kongelige Bibliotek v Københavnu, The British Museum v Londonu (628.d.1), Universitetsbiblioteket v Uppsali, Österreichische Nationalbibliothek na Dunaju (73.M.173). Poleg tega smo našli še naslednje, doslej neevidentirane izvide: po en izvod hranijo Staatliche Bibliothek v Regensburgu (999/Ling.7), Bayerische Staatsbibliothek v Münchnu (Polygl. 94) in Univerzitetna knjižnica v Celovcu (I GO 1209).

Knjiga obsega 366 strani (186 listov), v osmerki jo je natisnil Johann Faber. Annelies Läg Reid je pripravila in objavila obrnjeno izdajo s slovenščino na prvem mestu, dodanim reprintom in spremno besedo (1967). Münchenski, dunajski, londonski, københavnski in ljubljanski izvod so dostopni na spletu.²¹

II/46. Primož Trubar: Hišna postila, Tübingen, 1595 (VD16 L 4902; Berčič §52)

HISHNA POSTILLA D. MARTINA LVTHERIA, ZHES TE NEDELSKE INV TEH IMENITISHIH PRASNikou Evangelie, Ikusi cejlu Lejtu, s'Vfem flifšom tolmazhena Ikufi PRIMOSHA TRVBERIA KRANZA RAINZIGA [Hišna postila nedeljskih evangelijev in evangelijev na pomembnejše praznike skozi celo leto dr. Martina Luthra, na moč natančno prevedel pokojni Primož Trubar, Kranjec]

Knjiga je ohranjena v enajstih izvodih, od katerih so štirje v Sloveniji: dva v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (R10054, R10055) in po eden v knjižnici Narodnega muzeja v Ljubljani (II 3722) ter v Semeniški knjižnici v Ljubljani (Q VIII II). Ostale izvide hranijo Ústředná knižnica Slovenskej Akademie vied v Bratislavi (V. teol. 4104), Országos Széchényi Könyvtár v Budimpešti (Ant. 477), Biblioteka Casanatense v Rimu (II II 81), Konsistorialbibliothek v Rothenburgu (Th 718), Universitätsbibliothek v Tübingenu (Gi 164 b.2), Herzog-August-Bibliothek v Wolfenbüttlu (332.12 Theol. 2) in Nacionalna i sveučilišna biblioteka v Zagrebu (R IV–4⁰–2). Celotna naklada je znašala 1000 izvodov (Elze 1896: 34). Knjiga obsega 855 strani (430 listov), v četverki jo je natisnil Georg Gruppenbach v Tübingenu.

²¹ <http://mdz-nbn-resolving.de/urn:nbn:de:bvb:12-bsb10195210-7>, <http://data.onb.ac.at/rep/102F7ED3>, <https://books.google.si/books?vid=BL:A0020837074>, <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-RL-06CTA6>, <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-9MZOFX3L>.

II/47. Felicijan Trubar (ur.): Lepe krščanske molitve, Tübingen, 1595 (VD16 M 7138; Berčič §53)

LEPE KARSZHANSKE MOLITVE, SDAI PERVIZH IS BVkoufkgia inu Nemfhkiga je-sika v'nah Slovenfki tolmazhene, sred enim regilhtrom v'föh molitvi, sadaj na konzu letih Buqviz, fksu Jurja Dalmatina. [Lepe krščanske molitve, zdaj prvič prevedene iz latinščine in nemščine v naš slovenski jezik skupaj s kazalom vseh molitev zadaj na koncu knjige. Prevedel Jurij Dalmatin.]

Knjiga je ohranjena v treh dostopnih izvodih in enem, ki je naveden samo v literaturi. Dostopni so izvodi v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (R 10034), v knjižnici Narodnega muzeja v Ljubljani (4887), in v Maurits Sabbebibliotheek Univerze v Leuvenu (P243.8), medtem ko obstoja izvoda v Osrednjem bogoslovnem semenišču v italijanski Gorici nismo uspelo preveriti. Knjiga obsega 353 strani (178 listov), v dvanajsterki jo je v 500 izvodih (Elze 1896: 43) natisnil Georg Gruppenbach v Tübingenu. NUK-ov izvod je dostopen na spletu,²² prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/48. Felicijan Trubar (ur.): Ta celi katehizmus, eni psalmi inu tih vekših godov stare inu nove krščanske pejsni, Tübingen, 1595 (VD 16: /; Berčič §54)

Avtorji: Jurij Dalmatin, Primož Trubar, Sebastijan Krelj, Marko Kumpreht, Jurij Juričič, Hans Klombner, Janž Znojilšek, Janž Schweiger, Lukež Klinc, Adam Bohorič in anonimni

TA CELI CATEHISMVS, ENI Psalmi; inv teh veklhkh Godou, ftare inu Nove Kerfzhanfke Pejfhni, od P. Truberja, S. Krellia, Iurja Dalmatina, inu od drugih sloshena, inu s'doftemi lepimi Duhovnimi Pejfhmi pobulfhane. [Celotni katekizem, psalmi in stare in nove krščanske pesmi na večje godove, ki so jih sestavili P. Trubar, S. Krelj, Jurij Dalmatin in drugi; razširjene z mnogimi novimi lepimi duhovnimi pesmimi.]

Knjiga je ohranjena v štirih dostopnih izvodih in enem, ki je naveden samo v literaturi. Dostopni so izvodi v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (R 57650), v knjižnici Narodnega muzeja v Ljubljani (4888), v Maurits Sabbebibliotheek Univerze v Leuvenu (P243.8*) in v na novo odkritem izvodu v Herzogin Anna Amalia Bibliothek v Weimerju (Cat XVI : 524[a]), medtem ko obstoja izvoda v Osrednjem bogoslovnem semenišču v italijanski Gorici nismo uspeli preveriti. Knjiga obsega 479 strani (240 listov), v dvanajsterki jo je natisnil Georg Gruppenbach v Tübingenu v 500 izvodih (Elze 1896: 20). Izvod Narodne in univerzitetne knjižnice je dostopen na spletu,²³ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/49. Janž Znojilšek: Katehizmus doktorja Martina Luthra, Tübingen, 1595 (VD16 L 5347; Berčič §55)

KATECHISMVS DOCTORIA MARTina Luthra. SRED NEKOTERIMI VPROSHNAmi, kakor bodo teifte v'ti Karfhanfki Cerqui v'Syrendorffu, v'dulajnim Oesterrejchi dërshane. ISLOSHEN SKVSI PHILIPPA BARBAta, &c. v'Nemfhkim Iesiku. SDAI PAK SNOV Tolmazhen na Slovenfki ali Krajnfki jesik, SKVSI Iansha Snoilfhika. [Katekizem dr. Martina Luthra skupaj z nekaj vprašanji [in odgovori], kakor so bili v navadi v Sierndorfu v Spodnji

²² <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-2ZI1WN9G>.

²³ <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-WT5YZ4NP>.

Avstriji. Razlago je sestavil Filip Barbatus itd. v nemščini, zdaj pa je delo uredil in prevedel v slovenski ali kranjski jezik Janž Znojilšek.]

Znani so trije izvodi. Najbolj znanega hrani Stadtbibliothek v Winterthuru (c 631). Evidentiran je tudi izvod v Országos Széchényi Könyvtár Budimpešti, ki pa ga nismo uspeli najti. Izvod iz združene SLUB v Dresdnu (Lit. Slav. 116) prav tako ni več dosegljiv.

Knjiga obsega 213 strani (108 listov), v dvanajsterki jo je natisnil Georg Gruppenbach v Tübingenu. Števila izdanih izvodov ne poznamo, sklepamo lahko, da jih je bilo 500. Sken črno-belih fotografij izvoda iz Winterthura je dostopen na spletu,²⁴ prepis besedila je dostopen v Korpusu 16.

II/50. Hieronim Megiser: Tezaver več jezikov ali mnogojezični slovar, Frankfurt, 1603 (VD17 23:290525U)

Thefaurus Polyglottus: vel, Dictionarium Multilingue: EX QVADRINGENTIS CIRCITER TAM VETERIS, QUAM NOVI (vel potius antiquis incogniti) Orbis Nationum Linguis, Dialectis, Idiomatibus et Idiotifimis confans. [Tezaver več jezikov ali mnogojezični slovar: sestavljen iz jezikov, narečij, govorov in govornih posebnosti približno štiristo narodov tako starega kot novega (oziroma točneje, starim neznanega) sveta.]

Knjiga je ohranjena v vsaj šestindvajsetih izvodih. Hranijo jih Narodni muzej v Ljubljani (K 1853), Semeniška knjižnica v Ljubljani (X V 3/č), Nacionalna i sveučilišna knjižnica v Zagrebu (R 977), Bayerische Staatsbibliothek v Münchnu (Res/Polygl. 97), muzej Plantin-Moretus v Antwerpnu (B 1582), CDF bibliothèque v La Chauss-de-Fons v Švici (CFV Li HJ 4), Staats- und Stadtbibliothek v Augsburgu (Spw 1446 -1), Universitätsbibliothek v Bernu (MG – IV 224), Staatliche Bibliothek v mestu Neuburg/Donau (S63/8 Philol. 229), Universitätsbibliothek der Ludwig-Maximilians-Universität v Münchnu (0017/8 Philol. 34), Landesbibliothek v Coburgu (Cas A 2072), Universitätsbibliothek v Marburgu (095 II C 61), Wissenschaftliche Bibliothek v Trierju (G 262), Országos Széchényi Könyvtár v Budimpešti (RMK I. 382a/1, 2), Biblioteka Narodowa v Varšavi (SD XVII.3.7786 in SD XVII.3.3925), Herzog-August-Bibliothek v Wolfenbüttlu (45.1 Gram.), Forschungsbibliothek Gotha pri Erfurtu (Phil 8⁰ 01397), Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek v Göttingenu (8 Ling I,2230), Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt v Hallu (Ba 536), Von Alvenslebische Bibliothek pri Haldeslebu (Alv. Ca. 97) in Staats- und Universitätsbibliothek v Dresdenu (Ling. var. 449), na novo pa smo našli²⁵ izvode, ki jih hranijo: Hauptbibliothek Altstadt v Heidelbergu (E 50 RES), British Library v Londonu (826.a.10,11), Biblioteka Uniwersytecka v Wrocławu (476622/I-II, 400809), Trinity College Library v Dublinu (DD.f.22), Gonville & Caius College Lower Library v Cambridgu (H.9.17), Trinity College v Cambridgu (III.13.86,87), Lincoln College Library v Oxfordu (L.7.6), Taylor Institution, Bodleian Library v Oxfordu (Dict.A.1603), Marsh's Library v Dublinu, Biblioteca Statale del Monumento Nazionale v Montecassinu, Biblioteca Augusta v Perugia, Biblioteca Universitaria v

²⁴ <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-2V0SYNFC>.

²⁵ Za pomoč pri poizvedovanju o tej knjigi po knjižnicah po svetu se zahvaljujem Sonji Svoljšak, NUK, Ljubljana.

Bologni (A.VI.M.IX.6), Knihovna Národního muzea v Pragi (26 D 2, nepopoln izvod). Izvod iz Staatsbibliothek v Berlinu (V 6546) je bil med vojno zaplenjen in ga hranijo v knjižnici Всероссийская Государственная Библиотека Иностранной Литературы Имени М. И. Рудомино v Moskvi. Knjiga obsega 1612 strani (808 listov), prvi del obsega 861 strani (432 listov), drugi del pa 751 strani (376 listov). V osmerki jo je natisnil Johann Spiess. Številčenje je razdeljeno na dve knjigi, kar je omogočalo skupno ali ločeno vezavo. Drugi del nima svojega naslovnega lista, ampak se začne s črko *m*. Knjiga je bila ponovno izdana z letnico 1613, a na novo sta bili natisnjeni samo prvi dve poli skupaj z naslovnico, vse ostalo je v resnici prvotni tisk. Namen »nove« izdaje je bil torej predvsem to, da bi se preostali izvodi bolje prodajali. Izšla je obrnjena izdaja s slovenščino na prvem mestu (1977, slovar in spremna beseda Jože Stabej). Na spletu sta na voljo münchenki in augsburški izvod.²⁶

VIRI IN LITERATURA

- Kozma AHAČIČ, 2007: *Zgodovina misli o jeziku in književnosti na Slovenskem: protestantizem*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU, ZRC SAZU.
- Kozma AHAČIČ, 2013: Nova odkritja o slovenski protestantiki. *Slavistična revija* 61/4. 543–55.
- Kozma AHAČIČ, 2021: *Stati inu obstatu: Prvih petdeset slovenskih knjig*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Kozma AHAČIČ, 2022: Nove najdbe slovenskih protestantik 16. stoletja in pregled trenutnega stanja (1576–1603). *Slavistična revija* 70/1. 33–49.
- Josip BADALIČ, 1959: *Jugoslavica usque ad annum MDC. Bibliographie der südslawischen Frühdrucke*. Baden-Baden.
- Branko BERČIČ, 1968: Das slowenische Wort in den Drucken des 16. Jahrhunderts. *Abhandlungen über die slowenische Reformation*. München: Rudolf Trofenik. 152–268.
- Anja DULAR, 2002: *Živeti od knjig: zgodovina knjigotrštva na Kranjskem do začetka 19. stoletja*. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije (Knjižnica Kronike, časopisa za slovensko krajevno zgodovino, 7).
- Theodor ELZE, 1894b: *Die slowenischen protestantischen Ritual-, Streit-, Lehr- und Bekenntnisschriften des XVI. Jahrhunderts*. Venedig.
- Theodor ELZE, 1896: *Die slowenischen protestantischen Druckschriften des XVI. Jahrhunderts*. Venedig.
- Mihael GLAVAN, 1999: Vergerijeva dela v zbirki protestantik v NUK in drugih evropskih knjižnicah. *Acta Histriae* VIII/2. 173–90.
- Mihael GLAVAN, 2008. Reprinti in faksimili Trubarjevih del. *Kraji in ljudje v Trubarjevi fari: zbornik ob 500 letnici rojstva Primoža Trubarja*. Škocjan pri Turjaku: Kulturno društvo Škocjan. 119–36.
- France KIDRIČ, 1924: Bohoričev Elementale Labacense cum Nomenclatura. *Časopis za jezik, književnost in zgodovino IV*. 128–30.

²⁶ <http://mdz-nbn-resolving.de/urn:nbn:de:bvb:12-bsb10927922-1>, <http://mdz-nbn-resolving.de/urn:nbn:de:bvb:12-bsb11280827-1>.

- Korpus 16 = Korpus 16: Korpus besedil slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja, različica 1.0. Ljubljana, 2019. [Na spletu](#).
- Janez LOGAR, 1932: Krelj, Sebastijan (1538–1567). *Slovenska biografija*. Ljubljana: SAZU, ZRC SAZU, 2013. [Na spletu](#). [Izvirna objava v: *Slovenski biografski leksikon*: 4. zv. *Kocen–Lužar*. Ljubljana: Zadružna gospodarska banka.]
- Vatroslav OBLAK, 1894: Protestantske postile v slovenskem prevodu. *Letopis Matice slovenske za leto 1894*. Ljubljana: Slovenska matica. 202–19.
- Branko REISP, 1974: Prva v Ljubljani natisnjena slovenska knjiga. Jurij Dalmatin: Jezus Sirah. Ljubljana: Mladinska knjiga. III–XVIII.
- Mirko RUPEL, 1962: *Primož Trubar: življenje in delo*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Walter ŠMID, 1904: *Über Entstehung und Herausgabe der Bibel Dalmatins*. Ljubljana: Buchdruckerei Kleinmayr & Bamberg.
- Jonatan VINKLER, 2006: Trden grad je naš Gospod. *Zbrana dela Primoža Trubarja IV*. Ljubljana: Rokus. 501–84.
- Rolf VORNDRAN, 1977: *Südslowische Reformationsdrucke in der Universitätsbibliothek Tübingen*. Tübingen: Mohr.
- Edvard VREČKO (ur. in prev.), 2011: *Primož Trubar: Nemški spisi 1550–1581*. Ljubljana: Pedagoški inštitut (Zbrana dela Primoža Trubarja, 11).
- Christoph WEISMANN, 1972: Die Slowenische Kirchenordnung Primus Trubers von 1564: ein Beitrag zur Bibliographie der südslowischen Reformationsdrucke. *Gutenberg-Jahrbuch* 47. Wiesbaden: Harrasowitz. 197–210.
- Christoph WEISMANN, Ulrich-Dieter OPPITZ, 2014: Die Slowenische Kirchenordnung von 1564 – ein neu gefundenes Exemplar. *Gutenberg-Jahrbuch* 89. 185–88.
- Zbrana dela = Trubar, Primož, 2002–[2018]: *Zbrana dela Primoža Trubarja I–[XIV]*. Ur. Igor Grdina, Jonatan Vinkler, Fanika Vrečko Krajnc, Edvard Vrečko, Maja Šetinc, Blaž Javornik. Ljubljana: Rokus, Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar (do 2009), Pedagoški inštitut (od 2011).

SUMMARY

This article (the second in a series of two) provides an overview of the status quo of known and documented copies of individual works by Slovenian Protestant writers created between 1576 and 1603. Every work is introduced by the following information: the name of its author, its conventional Slovenian title, and the year of its publication. This is followed by the reference to the work used in the online list VD 16 (*Verzeichnis der im deutschen Sprachbereich erschienenen Drucke des 16. Jahrhunderts*) and, after a semicolon, the reference to the work's description in Branko Berčič's survey (1968). The work's original title is provided in a smaller font (along with the titles of books that could conditionally be considered independent bibliographic units). Information on all the locations where the work is held includes the name of the library, the city, and the shelf mark, so that even readers that do not read Slovenian can identify individual copies. If any copies cannot be found in previous overviews, this is indicated. A brief description of the work's size is provided along with the number of printed copies (if known).

Listed after this are all the facsimiles, reprints, study editions, and online editions, as well as websites where photos of the work are available.